

Werkbaar werk in het onderwijs? De trend is voorzichtig negatief

Nieuws dinsdag 3 september 2024

Langer werken kan alleen als de job aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, als het werk werkbaar is. De Stichting Arbeid en Innovatie maakt om de drie jaar in opdracht van de Vlaamse sociale partners een studie over de werkbaarheid van onze jobs. Het onderzoek van 2023 werd onlangs gepubliceerd. Wij bekeken de analyse van de sector onderwijs en hadden vooral aandacht voor de evoluties van de voorbije jaren.

Werkbaarheidsindicatoren

Om de werkbaarheid van een job te beoordelen, kijkt men naar vier indicatoren: werkstress (psychische vermoeidheid), motivatie (welbevinden in het werk, werkbetrokkenheid), leermogelijkheden en evenwicht werk-privé. Die bepalen de werkbaarheid van een job.

- Werkstress (psychische vermoeidheid)

Kan men recupereren van de mentale vermoeidheid die men heeft opgebouwd door het werk of leidt die vermoeidheid tot spanningsklachten en verminderd functioneren? Bij problemen ontstaan stress en zelfs burn-out.

Van de werknemers in het onderwijs kampt 44,8 procent met werkstressklachten, 17,4 procent vertoont symptomen van burn-out. Dit is een verbetering ten opzichte van 2019 (respectievelijk 46,3 en 19,0 procent), maar nog steeds slechter dan in 2016 (41,1 en 13,7 procent).

Dit is ook significant slechter dan het Vlaamse gemiddelde (36,1 en 13,4 procent).

- Motivatie (welbevinden in het werk)

Ben je door de aard van de job(inhoud) betrokken bij je werk of ben je gedemotiveerd?

In 2023 heeft een significant deel van de werknemers in het onderwijs motivatieproblemen of kampt het met ernstige demotivatie. Ook hier is weliswaar een verbetering merkbaar ten opzichte van 2019, maar blijven de cijfers hoger dan in 2016 (11,2 → 15,0 → 12,2 procent, resp. 4,3 → 6,6 → 5,3 procent).

Voor de andere sectoren van de Vlaamse arbeidsmarkt liggen de cijfers significant hoger dan in het onderwijs (18,8 resp. 8,3 procent).

- Leermogelijkheden

Kun je je competenties op peil houden of doen toenemen zodat je ook op langere termijn meekan? Kan je daarvoor formele opleidingen volgen of leer je uit de ervaringen op de werkvloer?

Van de werknemers in het onderwijs heeft 94,5 procent voldoende leermogelijkheden; 5,5 procent heeft onvoldoende leermogelijkheden en bij 1,0 procent is er sprake van een ernstig leerdeficit. Ook hier zien we een dalende tendens: de problemen nemen af ten opzichte van 2019 (6,1 en 1,7 procent), maar blijven groter dan in 2016 (4,9 en 1,0 procent).

Hoewel ook in de andere sectoren van de Vlaamse arbeidsmarkt een duidelijke daling plaatsvindt, blijft het verschil met onderwijs beduidend groot: 13,6 procent heeft onvoldoende leermogelijkheden, terwijl 3,9 procent met een ernstig leerdeficit kampt.

- Evenwicht werk-privé

Heeft het werk een beperkende invloed op de manier waarop je je privéleven wil inrichten?

In 2023 heeft een significant deel van de werknemers in het onderwijs problemen om het werk en de privésituatie te combineren of zelfs een acuut werk-privéconflict. Er mag dan wel een verbetering zijn ten opzichte van 2019, toch blijven de cijfers slechter dan in 2016 (18,4 → 23,7 → 20,0 procent en 4,9 → 7,2 → 5,2 procent).

In de andere sectoren liggen deze cijfers significant lager: 12,9 procent voor 'gewone werk-privéproblemen en 3,3 procent voor acute problemen.

- Lange weg te gaan

De werkbaarheidsindicatoren mogen sinds de meting van 2019 in gunstige zin geëvolueerd zijn, de mooie cijfers van 15, 20 jaar geleden blijven ver weg. Enkel op het vlak van de leermogelijkheden is de evolutie globaal positief.

- Verhouding met andere sectoren Vlaamse arbeidsmarkt

De werkbaarheid van de jobs ligt in het onderwijs de ene keer hoger en de andere keer lager dan in de andere sectoren van de Vlaamse arbeidsmarkt. Inzake werkstress en evenwicht werk-privé scoort het onderwijs beduidend slechter. Toch zijn er in het onderwijs minder motivatieproblemen en meer leermogelijkheden.

In de volgende Tribune gaan we voort met de bespreking van dit rapport en maken we ook een eigen analyse. Je kan het rapport zelf alvast lezen op deze website (www.acodonderwijs.be/werkbaar-werk-2023).